ANG Paghimakas
Pahayagan sang Partido Komunista sang Pilipinas ★ Isla sang Negros
Ginaubayan sang Marxismo-Leninismo-Maoismo
PEBRERO 2025

EDITORYAL

Matuod nga demokrasya maagum lang paagi sa rebolusyon

SAMTANG NAGAHILAPIT ANG 2025 *MIDTERM election*, nagasingki ang mga pulitikal nga ribalan tuga sang isplit sang Marcos-Duterte, nagatinguha ang duha ka bahin nga magdis-ogganay ang matag-isa agud maseguro nga makuha nila ang poder sa reaksyunaryong gobyerno. Apang, nagakahulugan man ini sang kalalat-an kag pag-antus sang madamo nga pumuluyong Pilipino, nga matag-adlaw nagalala ang kahimtangan samtang ginapaseguro sang mga burukrata kapitalista ang ila dako nga bahin sa ila tinapay sa ekonomiya.

Samtang ang nagahari nga sahi nga hubon nagatinguha nga makuha ang boto sang pumuluyo paagi sa mga pagbinutig kag disimpormasyon, ila man ginagasto ang ginpabalhasan nga kwarta sang mga nagabayad sang buwis para sa pagpamakal sang boto, paggamit sang *goons* kag mga kikbak para sa negosyo. Mas mahapos na sa mga yara sa gahum ang magdaug sa eleksyon tungod sa *automated* nga pagbotohay, manipulasyon sang mga boto kag pagpangdaya sa eleksyon, kaangay sang nahisayran sang pumuluyong Pilipino sang nakuha ni Marcos Jr ang poder nagligad nga 2022.

Hayagan sa pumuluyo nga ang reaksyonaryong eleksyon naluto na, hayagan nga korap, kag dunot sa iya kaibuturan, agud magserbe sa interes sang nagahari nga sahi. Kada panahon sang eleksyon, ang mga kahimbon nga burukrata kapitalista ukon mga dalagko man nga mga agalon mayduta kag kumprador

"Matuod..." sundan sa pahina 2

"Matuod..." halin sa pahina 1

burgesya ginahimo ang ila pinakahigko nga pamaagi agud makuha ang pusisyon sa reaksyunaryong gobyerno. Ang mga partido pulitikal amo ang pinakamaayo nga partido sang paggamitay kag indi pagkatampad, nga mabungkag pagkatapos lang mabuslan sang bag-o nga lider ang rehimen. Samtang, may yara sang matuod nga mga progresibo nga mga pulitiko nga nagatiglawas sa interes sang mga imol. Mayoriya sang mga kandidato mga tradisyunal nga pulitiko nga naghalin sa mga pulitikal nga mga dinastiya, nga nagadinumugay sa mga lokal kag nasyunal nga pusisyon. Ang malakolonyal kag malapyudal nga kinaiya sang nagahari nga sistema kag ang iya pagkatagumatayon ginapatingkad sang mga peke nga eleksyon, ilabi subong nga ang inter-imperyalista nga konplikto sang US kag China dako ang papel sa pagbag-o sang pagtinungaay sa eleksyon.

Ang isplit sang Marcos-Duterte makita man sa lokal nga eleksyon sa isla sang Negros. Sa Negros Occidental, ang Benitez-Palanca nga hubon nagapalumbaanay sa Lacson nga hubon sa pag-uyat sang yabe nga pusisyon sa tanan nga distrito kag bisan sa Kongreso. Aktibo nga ginakonsolida sang magkaribal nga hubon ang ila gahum agud ipaseguro nga sila ang mamuno sa kontrobersyal nga Negros Island Region, epektibo nga mapalapad ang ila teritoryo kag impluwensya sa Negros Oriental kag Siquijor. Ang Teves-Degamo nga banggaan sa Negros Oriental padulong man sa amo sini nga katuyuan.

Samtang, ginharian sang dinastiya-pulitikal ang isla sa pipila lang ka pamilya nga naga-bulosbulos sa poder kaangay nila Benitez-Lacson-Marañon-Alvarez-Zayco nga hubon sa Negros Occidental kag sa Negros Oriental naman sila Sagabarria-Teves-Reyes-Limkaichung-Degamo.

Samtang, ang masang Negrosanon sa gihapon padayon nga naga-antus halin sa kalamidad kag sosyo-ekonomiko nga krisis. Ang paglupok sang Bulkan Kanlaon nga natabo pagkatapos sang sagunson nga mga bagyo, pagpanghalit sang *armyworm*, kag penomenon sang *El Niño* nagtinangkas nga kahalitan sang pumuluyo kag nangin mabudlay ang rekoberi kag labi pa nga tuman ka imposible ang pagbangon para sa mga mangunguma kag mga mamumugon sa kampo.

Ang nagapadayon nga *neoliberal* nga pagpang-atake kasubong sang liberalisasyon sa kalamay, pribatisasyon sang tubig kag elektrisidad, *jeepney phaseout*, patarasak nga mga operasyon sa pagmina kag pagkwari, mga plantasyon pang-eksport pareho sang *palm oil* kag reklamasyon, nagadingot sa palangabuhian sang pumuluyo sa tunga sang nagatimbuok nga presyo sang mga sandigan nga mga produkto kag serbisyo. Kadungan sa walapuas nga militarisasyon sa kasyudaran kag sa kaumhan, ang mayoriya nga Negrosanon nabutang sa katalagman ang ila kabuhi, ilabi na kon ining mga isyu padayon nga ginapabayaan kag wala ginasabat sang mga pulitiko nga interesado lang sa pagpaseguro sang ila pusisyon agud mahugakom ang pang-ekonomiya kag pangpulitika nga kontrol.

"Matuod..." sundan sa pahina 3

PEBRERO 2025

Ang Paghimakas

Nagapasalamat ang *Ang Paghimakas* sa mga kontribusyon agud mangin madinalag-on ang ini nga isyu. Sa pagpauswag sang aton *Ang Paghimakas*, ginapangabay sa tanan nga bumalasa nga padayon nga mag-amot sang mga balita, piktyur, istorya kag iban pa nga sinulat. Nagapangayo man kami sang inyo mga suhestyon kag komentaryo paano pa gid ini pauswagon.

angpaghimakas@protonmail.com

negrosrevportal.wordpress.com

AP Kaundan

#NPANegrosOffensives

Mapanghalit nga mga proyekto, ginsilotan sang NPA

GINPARALISA SANG ISA KA YUNIT sang Leonardo Panaligan Command-New People's Army (LPC-NPA) ang mga ekipo nga ginpanag-iyahan sang pamilya Limkaichong sa Brgy. Aya, La Libertad, Negros Oriental, sadtong Pebrero 8 sang gab-i. Ini nga mga ekipo (isa ka *dump-truck*, isa ka pison ukon *road roller* kag duha ka *backhoe*) ang gingamit sa konstruksyon sang dalan sa amo nga lugar.

Siling sang LPC-NPA, nga sa likod sang ginapasalig sang reaksyonaryong gobyerno nga ini nga proyekto magapadasig sa pagpabyahe sang mga produkto sang mga mangunguma, "maga-hatag ini sang dalan sa operasyon sang mga dalagku nga mina, pagpatuman sang komersyal nga *reforestation* sa idalom sang National Greening Program, mga plantasyon, kag iban pa nga mga proyekto nga makahalit sa kapalibutan kag makadislokar sa mga pumuluyo sa apektado nga mga komunidad sa kaumhan."

Mahimuslanon nga agalon mayduta, intel aset kag rapist, ginsilotan

Ginpatuman sang isa ka

"Mapanghalit..." sundan sa pahina 4

"Matuod..." halin sa pahina 2

Gani, ang masa wala na nagalaum nga ang reaksyonaryo nga eleksyon magadala sang bisan ano nga remedyo. Tuman na ka athag nga ang mga eleksyon, ang ginatawag nga 'ekspresyon sang demokrasya' kon diin ang otoridad sa gobyerno 'naghalin sa pumuluyo' hayagan nga binutig. Sa eksperyensya sang pumuluyo, ang ila mga boto wala na sang pulos kon ang resulta natagna na. Sa sistema sang nagahari nga sahi, ang 'de-mokrasya' ginagamit agud taguon ang pasista nga kinaiya sang estado. Isa ini ka burges nga demokrasya, nga nagaserbisyo lang sa minoriya nga mga gamhanan sa kahalitan sang mayoriya nga ginahimuslan. Ang reaksyonaryo nga eleksyon isa lang ka seremonya sang pagbulos-bulos sa gahum kag hampang nga *tug-of-war* sa kubay sang mga nagahari nga sahi, kag indi gid maka-hatag sang mapuslanon nga solusyon sa madugay na nagaluntad nga mga problema nga ginaatu-bang sang populasyon.

Ang posible lamang nga solusyon agud malab-ot ang matuod nga demokrasya amo ang demokratikong rebolusyon sang banwa paagi sa pangmalawigon nga inaway banwa. Maagum lang ini paagi sa pag-alsa nga ginapamunuan sang proletaryado, ang Communist Party of the Philip-pines. Sa kaumhan kon sa diin ang organo sa gahum pampulitika ginapalapad kag huluhalintang nga ginakonsolida, ginatamasa sang masa ang matuod nga demokrasya kon sa diin ginatib-ong sang Partido, New People's Army kag rebolusyo-naryong organisasyon masa ang ila mga kina-matarung kag kaayuhan. Sa ulihi, sa pag-agaw sang pungsodnon nga pulitikal nga gahum kag sang kagamitan sa produksyon, mapaseguro sang estado ang pag-imposar sang demokratiko nga diktadurya—demokrasya para sa ginapigos nga mga sahi samtang ginapaseguro nga ang mga burgesya kag ila mga galamay mapunggan kag indi na makabalik sa gahum.

Kinahanglanon ang armadong rebolusyon sa isa ka malakolonyal kag malapyudal nga sistema. Ang kawad-on sa duta, kaimolon, kagutom, wala kasegurohan sa trabaho, ang pungsodnon nga sobereniya, nga amo ang adyenda nga ginangasal sang mga pulitiko sa ila kampanya sa gihapon nagapabilin kag mas naglala tubtob sa subong. Ang matuod nga reporma sa duta kag pungsodnon nga industriyalisasyon, ang mayor nga problema nga ginaatubang sang mga mangunguma kag mga mamumugon, lubos lang nga mareyalisar paagi sa pagwasak sang garuk nga nagahari nga sistema. Kasubong nga ang malawigon nga kalinong maagum lamang paagi sa inaway banwa nga nagatuyo nga tapuson ang pagpanghimulos. Paagi lang sa kolektibo nga aksyon sang ginapigos kag ginahimuslan nga pumuluyo ang matuod nga demokrasya masagamsaman, buot silingon, indi solusyon ang eleksyon, kundi rebolusyon. AP

Mangunguma kag hors de combat, ginpatay sang militar

BRUTAL NGA GINPATAY SA MGA pwersa sang 62nd IB ang mangunguma nga si Rolito "Gamatoy" Tanillo, 40 ang edad, sadtong Pebrero 10 pasado alas 7:00 sang gab-i, sa Sityo Mabato, Brgy. Tala-on, La Libertad, Negros Oriental. Ginpasibangdan sang militar nga isa siya ka NPA nga napatay sa engkwentro. Ginpagwa man sang mga soldado nga upod siya sa nagsunog sang mga ekipo sang pamilya Limkaichong nga ginparalisa sang mga Pulang hangaway sadtong Pebrero 8 sa nasambit nga banwa.

Para mapatihan nga may engkwentro, patarasak nga nagpaniro ang tropa militar sa komunidad nga nagtuga sang kakugmat sang mga residente sa amo nga sityo.

Samtang sadtong Enero 10, sa Sipalay City, Negros Occidental, ginpatay sang mga katapo sang 15th IB ang Pulang hangaway nga si Rodney Lumanog (Ka Wanny), 52 anyos, sa Sityo Cambogui-ot, Brgy. Camindangan. Natabo ini matapos ang aktibo nga depensa sang isa ka yunit sang Armando Sumayang Jr Command-New People's Army (ASJC-NPA) batok sa nasambit nga militar.

May deperensya sa isa ka tiil si Ka Wanny bangud naoperahan ini sadtong dekada 90. Wala na siya sang ikasarang nga magbato sang gindakop sang mga soldado kag gintortyur antes ginpatay baliskad sa kabutigan nga napatay siya sa engkwentro. AP

"Mapanghalit..." halin sa pahina 3

yunit sang Romeo Nanta Command-New People's Army (RNC-NPA) ang pagsilot kay Arnie "Pane" Tuparan, 47 anyos, sadtong Nobyembre 14, 2024 sa Sityo Taytay 2, Brgy. Carabalan, Himamaylan City, Negros Occidental. Apat ka manubo nga mga armas kag isa ka *laptop* ang nakumpiska halin sa iya.

Isa man siya ka masupog nga intel aset sang militar kag aktibo nga nagapangita sang NPA sa iya erya. Siya man ang nagagiya sa militar sa ila operasyon sa pag-reyd sang mga Pulang hangaway sadtong 2023 sa Sitio Palosais, Barangay Mahalang, Himamaylan City apang luwas nga naka-atras ang mga kaupod.

Responsable man siya sa pilit nga pagpasurender sang masobra 40 ka mga residente sa mga nabukid nga mga sityo sang Brgy. Carabalan bisan pa mga sibilyan ini.

Gingamit man ni Tuparan ang iya pusisyon bilang *forest guard* sa pagpang-agaw sang duta sang ila lugar kag pagdemanda sang *toll fee* sang mga trak nga mag-agi malapit sa iya balay.

Samtang, sa San Carlos City, Negros Occidental, ginpahamtangan sang mga Pulang hangaway sa idalom sang Roselyn Jean Pelle Command-New People's Army (RJPC-NPA) sang silot kamatayon si Elberito Ancero, 51 anyos, isa ka notoryus nga *serial rapist*, *ringleader* sang Revolutionary Proletarian Army (RPA) kag intel aset sang militar sadtong Enero 7 sa Sityo Katugisan, Brgy. Bagonbon.

Nakumpiska kay Ancero ang isa ka .45 kalibre nga armas kag magasin kag iban pa nga mga kagamitan militar

lakip ang mga dokumento nga may *high intelligence value*.

May tatlo ka kaso siya sang pagpanglugos kag tatlo ka kaso sang pagtilaw sang pagpanglugos pila ka tuig na ang nagligad.

Isa man siya ka aktibo nga intel aset sang militar kag *handler* sang lokal nga mga aset kag *network* sang mga intel sang AFP. Iya man nga ginpang-*redtag* kag ginpaidalom sa sarbeylans ang mga pumuluyo nga gindudahan nga may angot sa rebolusyonaryong kahublagan.

Sa iya nga pagka-*ringleader* sang RPA, nakakomiter siya sang kontra-rebolusyonaryo nga hinimoan batok sa masa kaangay sang pagpang-intimidar kag pagpamatay nga naga-terorisa sang mga pumuluyo sa mga nabukid nga bahin sa San Carlos City kag sa mga kaingod sini.

Samtang, ginpaandaman kag gindis-armahan sang mga Pulang hangaway sang RNC-NPA si Arnel Recaido, 48 anyos, sa Sityo Bulod, Brgy. Mahalang, Himamaylan City sa iya pag-giya sa mga operasyon sang militar, pagpamahug kag pagpang-*redtag* sa mga residente sa lugar. Nakumpiska sa iya ang isa ka manubo nga armas. AP

Pagpamintas sang militar sa pumuluyo, nagasingki

PADAYON NGA NAGASABWAG SANG TERORISMO ang mga mersenaryo nga tropa militar upod ang mga surenderi batok sa pumuluyo sa pagpasibangud nga sila mga katapo ukon nagasuporta sa NPA.

62nd IB. Liwat nga ginkastigo sang mga katapo sang 62nd IB kag ginpaidalom sa interogasyon ang menor de edad nga si Jumong Dayono sa Sityo Ponong, Brgy. Trinidad Guihulngan City, Negros Oriental sadtong Enero 16. Antes pa sini, pilit nga ginsaka sang mga soldado ang ila balay nga wala tawo kag ginkuha ang ila *cellphone*.

Nagtiner man ang nasambit nga militar malapit sa mga kabalayan sa amo nga barangay.

Gindakop sang mga katapo sang 62nd IB ang *senior citizen* nga si Naring Remasog sa Sityo Taluto, Brgy. Linantuyan, Guihulngan City, sadtong Enero 31. Tubtob subong, wala nahibaloan kon diin siya gindala sang mga soldado. Samtang, gin-aresto man sang nasambit nga militar si Bobet Carillo, 38 anyos, sadtong Enero 29 sa Sityo Mamhot, Brgy. Santol, Binalbagan, Negros Occidental.

94th IB. Iligal nga ginaresto sang mga tropa sang 94th IB si Jonel Balsimo sadtong Enero 4 sang nagsakay sa iya motor pakadto sa Binalbagan. Sa Himamaylan City, Negros Occidental, iligal man nga gindakop sang mga militar sanday Dado Sanchez sadtong Enero 14 sa Sityo Palosais, Brgy. Mahalang; Aira Gonzales kag Alfred Hilado sadtong Enero 15 sa Sityo Nahulop, Brgy. San Antonio; kag AJ Balasabas sa Sityo Cabagal, Brgy. Buenavista.

Subongman, naglab-ot na sa 20 ka mangunguma ang biktima sang pagpangastigo sang 94th IB halin Enero tubtob subong. Kalakip sini ang grabe nga pagpangastigo sang mga militar kay Junior Batomalaque sadtong Enero 31, sa Sityo Danlugon, Brgy. Tan-awan, Kabankalan City, nga nagresulta sa pagka-ospital sini bangud sa kabudlayan sa pagpangihi.

Biktima man sang mga pasistang militar ang pumuluyo sa pagpamahug kag iligal nga pagpang-ransak kag pagpangkuha sa ila mga pagkabutang sa mga nabukid nga bahin sang Himamaylan City.

Halin sadtong Enero, nagpakuno-kuno nga mga katapo sang NPA kag nagpangilkil sa mga pumuluyo ang 94th IB upod sa mga paramilitar sini nga mga traidor sang rebolusyon nga sanday 'Suli/Inday', 'Miguel', 'Berber' kag iban pa, sa mga barangay sang Buenavista, Carabalan, Mahalang kag San Antonio sa Himamaylan City, kag sa Brgy. Hilamonan, Kabankalan City. Gingamit sa mga bisyo ang ila nakuha halin sa pagpangilkil.

15th IB. Ginpaidalom sa militarisasyon sang mga pasistang 15th IB upod ang mga traidor sang rebolusyon nga sila Jino Ogong ukon 'Ka Jumong' kag 'Ka Bubbles' ang Brgy. Camindangan, Sipalay City kag ang mga barangay sang Inayawan, Camalandaan, Camindangan kag Caliling sang Cauayan; tanan sang Negros Occidental. Nagapangsaka-saka sila sa mga pamalay sa lugar kag pasulit-sulit nga ginpatawag ang mga mangunguma kag pilit nga ginpapirma bilang mga surenderi.

Nagapakuno-kuno man sila nga mga NPA kag nagapangilkil sa pumuluyo agud gamiton sa ila wala-tuo nga mga bisyo. AP

Wala untat nga pagpang-ipit sa mga progresibo nga organisasyon

SADTONG ENERO 2, GINDAKOP SANG mga pulis ang duha ka mga *development worker* sang Paghidaet sa Kauswagan Development Group Inc. (PDG) nga sila Federico Salvilla, Perla Jaleco kag Dharyll Albañez. Nagapangatubang sila sang mga pato-pato nga kaso nga pagbayolar sang Terrorism Financing Prevention and Suppression Act of 2012 nga ginpasaka sadtong Disyembre 3, 2024 sa Iloilo Regional Trial Court.

Samtang, duha ka wala makilal-an nga mga tawo nga nagmotorsiklo ang nagsarbeylans sa opisina sang PDG Inc sa Kabankalan City, sadtong Enero 17, pasado alas 9:00 sang aga. Nagkuha sila sang piktyur sa gwa sang opisina. Sang ginpalapitan sila sa isa ka PDG *staff*, nagpakita sang armas nga ara sa iya kilid ang isa sa ila kag wala sang ginahambal kon ano ang ila katuyoan. Nagpa-lagyo sila pagkatapos.

Ang isa sa duha ka tawo nga nagsarbeylans imbolbado sa pagpangharas sang nagligad tuig kay Joselito Macapobre, isa ka

"Wala untat..." sundan sa pahina 6

Neoliberalismo, halit sa industriya sang kalamay

ANG PROBLEMA NGA GINAATUBANG SUBONG sang sektor sang industriya sang kalamay sa Negros kag sa bug-os nga pungsod tuhoy sa pagnubo sang presyo sang kada sako sang kalamay halin sa sentral kag wala kontrol nga importasyon sang kalamay kag artipisyal nga pangpatam-is halin sa luwas sang pungsod indi na bago kundi pasulit-sulit ini nga nagakatabo matag-abre galing sa malawig na nga tinuig.

Sang sini lang, nagbaskog ang panawagan kag reklamo sang mga plantadores sa Negros sa Sugar Regulatory Administration (SRA) nga imbestigahan ang madasig nga pagsarurot sang presyo sang kalamay halin sa ₱2,980.88 kada sako sa pag-abre sang galing sang Septyembre pakadto sa ₱2,470 sang Disyembre 2024. Sa sini nga presyo nagapanghakroy ilabi na ang mga gagmay nga plantador kay indi na nila mabawi ang ila kapital kay tungod sa implasyon nagdangat na sa ₱2,400 ang gasto sa pagprodyus sang isa ka sako nga kalamay.

Subong man, nadiskubrehan nga napulo na ka tuig nga madata kag wala kontrol ang pagsinulod sang mga artipisyal nga pangpatam-is kaangay sang Sucralose, Aspartame kag Acesulfame Potassium lakip ang High Fructose Corn Syrup (HFCS) nga naglab-ot sa 20,161,667 ka kilo sa tuig 2022-2023. Amo man ang ginatawag nga iban pa nga kalamay (*other sugar*) kaangay sang "*white sweet powder*" nga nagalab-ot sa 200,000 tubtob 300,000 metriko tonelada kada tuig. Ini katumbas sang apat ka milyon ka sako sang kalamay nga nagakantidad sa ₱10 bilyon kada tuig ang madula nga kita sa industriya sang kalamay kag magapanubo sang demanda sa pungsodnon nga merkado. Ang mga artipisyal kag iban pa nga pangpatam-is *zero* na ang taripa sa pag-import magluwas sa HFCS nga nagpabilin ang ₱30.00 nga taripa tungod sa reklamo sang mga plantador sadtong 2017. Bisan sa panahon sang tiggaling nag-import pa ang SRA sa mando sang rehimen US-Marcos Jr sang 240,000 metriko tonelada nga puti nga kalamay.

Wala pa labot diri ang madamo nga mga kalalat-an nga nagigo sa isla nagligad nga tuig kaangay sang *El Niño* kag *armyworm* nga nagguba sang mga pananum nga tubo kag nagtulod sa mga gagmay nga plantador nga magtanum liwat para makaabot sa galing. Ini tungod sa madata nga pagpangwasak sa kapalibutan.

Ang nagalala nga krisis sa industriya sang kalamay tungod sa pagpasakop sang Pilipinas sa *neoliberal* nga General Agreement on Tariffs and Trade-World Trade Organization (GATT-WTO) sang 1995. Sang pagpatapo diri sang pungsod ginpirmahan man niya ang kamatayon sang iya ekonomiya, ilabi na ang lokal nga industriya pareho sang kalamay. Ginpatuman sang imperyalista ang neoliberalismo agud masolbar ang pangkalibutanon nga krisis sa sistemang kapitalista sa sobra nga produksyon. Nagakahulugan ini sang lubos na nga pagbukas sang pungsod bilang merkado, pangapital kag pangkawkaw sang mga dunang manggad para sa hilaw nga materyales sang mga dumuluong monopolyong kapitalista. Subongman ginbuhian sang reaksyunaryong gobyerno ang iya

"Neoliberalismo..." sundan sa pahina 7

"Wala untat..." halin sa pahina 5

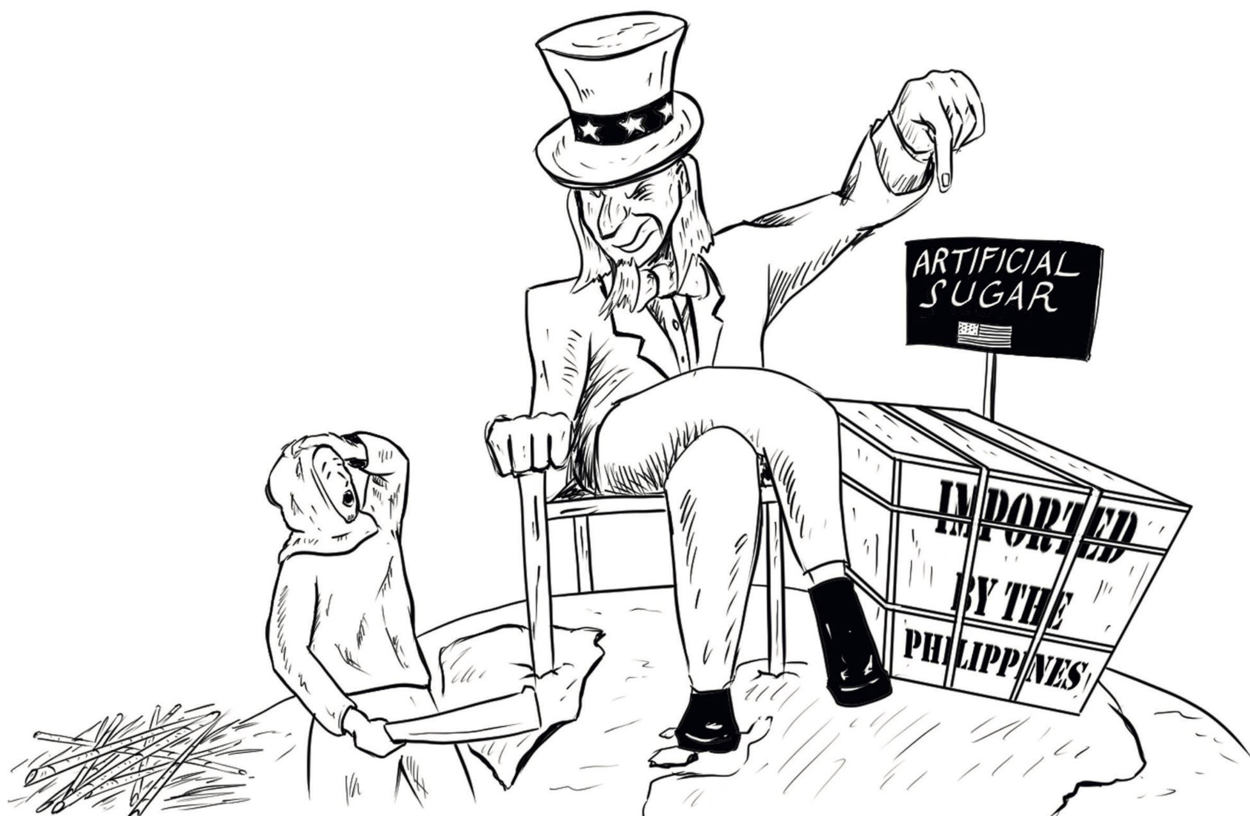
lider mangingisda kag testigo sa kaso nga ginpasaka batok sa mga *development worker* sang PDG Inc.

Biktima man si Vincent Fernandez, *chairperson* sang Pamalakaya Negros sang pagpang-*redtag*. Ginkadtuan siya sang apat ka elemento sang militar sa iya balay sa sini man nga bulan.

Subongman, sadtong Enero 21, ginpasibangdan sang duha ka mga lalaki nga nagpakilala nga *task force* sang militar si Sonny Responte, lider sang asosasyon sang Mangunguma kag Mamumugon sa Salong kag Camansi (PAMANGGASCA), kag ang iya asawa nga sila ang nagaluto sang pagkaon sang NPA sadtong Enero 17.

Ginkadtuan naman sang mga katapo sang 94th IB si Elecel Piadoche, 49 anyos, mamumugon sa kampo kag myembro sang San Juan, Brgy. Caradio-an Farmers Association (SACFA), sa iya balay sa sini nga bulan.

Sa Cadiz City, Negros Occidental, ginkampohan sang Scout Rangers kag sang 79th IB ang komunidad nga may asosasyon sang mga mangunguma sa Hda Tres Hermanas, Brgy. Luna sadtong Pebrero 15. Nagpamalay-balay sila kag gin-interogar ang mga katapo sang asosasyon. AP

"Neoliberalismo..." halin sa pahina 6

kontrol kag regulasyon sa pagtalana sa presyo agud proteksyunan ang iya lokal nga industriya batuk sa dumuluong.

Sumugod sang ginpatuman ini, todo-larga na ang importasyon ukon liberalisasyon sang tanan nga produkto bisan pa ang produktong pang-agrikultura paagi sa pag-amat-amat panubo tubtob maglab-ot sa *zero* ang taripa ukon ginapatong nga buhis nga kasugtanan sa GATT-WTO. Pila na ka pang-agrikultura nga industriya ang nagkalawasak ukon amat-amat na nga nagakalawasak kaangay sang bombay, ahos, bugas kag mismo kalamay tungod sa pagdinagsa sang importasyon.

Ang nagabenepisyo sining patakaran amo ang mga dalagko nga burgesya kumprador nga amo ang ahente sang imperyalista diri sa pungsod. Sila ang nagamanipular nga magsaka ang presyo sa merkado samtang tuman ka barato ang importasyon para makahugakom sang higante nga ganansya.

Sa subong, ang rehimen US Marcos II nga ido-ido sang imperyalismo amo ang responsable kag nagatamasa sa manipulasyon sa presyo sang importasyon. Gingamit sini ang poder sa gobyerno agud pamanggaron ang pamilya Marcos-Araneta nga isa sa pinakadako nga *traders* sang kalamay, bugas kag iban pa nga produkto. Sila kag iya mga kahimbon nga mga DKB amo karon ang nagakontrol sa importasyon sang tanan nga mga agrikultural nga produkto.

Dako na ang katalagman sa pagkawasak sining industriya. Daw pareho ini sang pasyente nga tagumatayan na apang padayon pa nga nagaginhawa tungod hinay-hinay pa ini nga ginatughungan sang dugo. Apang kon indi mapagar paagi sa paghiliusa sang bug-os nga sektor sang industriya sang kalamay ang ini nga industriya padayon na nga mawasak tungod sa neoliberalismo. Ang Negros nga mayormente nahigot ang iya ekonomiya diri amo ang mayor nga maga-antus. Mabutang sa katalagman ang kabuhi kag palangabuhi-an sang mga pumuluyong Negrosanon ilabi na ang direkta nga nagapangabuhi sa sining industriya nga 380,000 ka mga mamumugon sa kampo, 18,000 ka mga mamumugon sa sentral kag 80% nga magagmay nga plantador nga mga ARB.

Kon indi maghiliusa kag hugpungon ang kaugalingon sang mga agrarian reform benificiaries (ARBs), mamumugon kag mangunguma upod sa iban nga mga demokratikong sektor nga maglunsar sang nagkalain-lain nga porma sang paghimakas agud depensahan ang ila kabuhi kag palangabuhian batok sa tiraniko, tuta kag paantus nga rehimen Marcos segurado gid nga magaatubang sila sang grabe nga gutom kag kaimolon.

Ang pagpakigbahin kag pagsuporta lamang nila sa armadong paghimakas amo ang lubos nga maghilway sa ila sa sining mapiguson kag mahimuslanon nga kahimtangan kag magahatag sa ila sang kinamatarung nga magdesisyon sang ila kabuhi kag buasdamlag. AP

Pagtukod sang monitoring team para sa proyekto sang oil palm, ginpamatokan

MABASKOG NGA GINPAMATOKAN SANG MGA asosasyon sang mangunguma sa Candoni, Negros Occidental ang tukoron nga Multipartite Monitoring Team (MMT) sang lokal nga gobyerno para sa ₱2 bilyon nga proyekto sang *oil palm* nga plantasyon nga nahamtang sa mga barangay sang Gatuslao, Agboy kag Payawan, sa amo nga banwa.

Ang pagtukod sang MMT ginpirmahan ni Governor Eugenio Lacson paagi sa Executive Order No. 24-25 nga magamonitor sang *environmental compliance* kag *sustainaibility effort* sang Integrated Forest Management Agreement (IFMA) sang HAPI Inc.

Sa pahayag sang mga organisasyon sang Gatuslao Integrated Farmers Association (GIFA), Cogon Farmers Association (COFA), Gatuslao Agroforestry, Banana, Sugarcane and Coconut Farmers Association (GABASCFA), kag Casoy Binanigan Farmers Association (CABFA), ginsiling nila nga ang amo nga 'monitoring' isa ka *delaying tactic* nga gindisenyo nga magapahanugot nga magapadayon ang HAPI Inc sa iya mapanghalit nga mga aktibidad nga indi magaatubang sang akawntabilidad.

Gindemanda man nila ang hinanali nga pag-*withdraw* sa tanan nga mga *personnel*, ekipo kag mga armado nga gwardiya sang HAPI Inc kag sang Consunji Group nga nagkonsabohay sa militar para piliton ang mga mangunguma nga magpasugot sa sini nga proyekto.

Samtang, ginpahayag man sang Negrosanon Initiative for Climate and the Environment (NICE) nga indi ini magpartisipar sa tukoron nga MMT bangud nagakahulogan lang ini sa pagpahanugot sa HAPI Inc nga magapadayon sa nagaluntad nga pagwasak sang kapalibutan.

Nagapanawagan man ang NICE sa pagpauntat sang operasyon sang *oil palm* bangud madamu ini sang mga bayolasyon kaangay sang wala ini sang Environmental Compliance Certificate (ECC) kag mga ginkinahanglan nga mga *permit* halin sa National Commission on Indigenous People (NCIP).

Ginpagwa ini nga mga pahayag pagkatapos sang ginpatigayon nga *multi-sectoral* nga miting sadtong Nobyembre 7 sa Candoni Municipal Hall. Madumduman nga wala gintugotan ni Mayor Rey Ruiz nga magtambong ang mga mangunguma sa amo nga pagtilipon.

Samtang, gintambongan ang amo nga miting sang Department of Environmental Resources (DENR), Community Environment and Natural Resources Office (CENRO) Kabankalan, Provincial Environment Management Office (PEMO), lakip ang NICE. May representante man ang Armed Forces of the Philippines (AFP) nga nagtambong. AP

Anibersaryo sang CPP kag KM, ginselebrar

NAGHIWAT SANG SIMPLE APANG MAUNDANON nga mga programa ang lima ka larangan gerilya sa idalom sang Apolinario Gatmaitan Command-New People's Army (AGC-NPA) upod ang mga rebolusyonaryong pwersa para sa ika-56 nga anibersaryo sang pagkatukod sang Communist Party of the Philippines (CPP).

Gintigayon man ang pagtuon sang mga pahayag sang Komite Sentral sang CPP kag sang Komiteng Rehiyunal sang Partido sa Isla sang

"Anibersaryo..." sundan sa pahina 9

Pangmalawigon nga solusyon sa paglupok liwat sang bulkan Kanlaon - NPA Negros

SA LIWAT NGA PAGLUPOK SANG Bulkan Kanlaon sadtong Disyembre 9, 2024, ginpunting ni Ka JB Regalado, tagpamaba sang Leonardo Panaligan Command-New People's Army (LPC-NPA) nga magluwas sa paghatag sang hinanali nga mga ayuda sang reaksyonaryong gobyerno, ginkinahanglan sang pumuluyo amo ang pangmalawigon nga solusyon agud lubos nga makabangon sa kahalitan tuga sang sini nga kalamidad.

Nagtuga sang malaparan nga pagbakwit sang pumuluyo sa Canlaon City, Negros Oriental, La Castellana, La Carlota kag Bago City sang Negros Occidental kag sa mga kaingod sini nga mga lugar.

Ginhatagan man sang duon ni Regalado ang kamalahalon sa pumuluyong Negrosanon nga mag-isa kag maglunsar sang kolektibong aksyon agud magdemanda sang kompensasyon sa ila ginaatubang subong nga kalamidad.

Sa pinakaulihi nga datos sang Department of Agriculture, naglab-ot sang masobra ₱129 milyones ang halit sini sa mga agkrikultural nga mga produkto nga nagaapekto sa masobra 16,000 ka mga mangunguma.

Kadungan sa ginhimo nga pagbulig sang mga Pulang hangaway sa mga apektado, amo man ang ila nga padayon nga pagpataas sa politikal nga kamuklatan sang mga pumuluyo agud tukoron ang ila organo sa gahum politika kag mapabaskog ang armadong paghimakas para mapukan ang pasista, inutil kag pabaya nga rehimen ni Marcos Jr.

"Paagi lang sini, malab-ot sang pumuluyo ang matuod nga pagbag-o nga dala sang pagpatuman sang matuod nga reporma sa duta kag pungsodnon nga industriyalisasyon," siling ni Regalado.

Samtang, nag-abiso ang PHIVOLCS sa posibilidad sang gulpi nga paglupok liwat sang bulkan matapos ang minor nga paglupok sini sadtong Pebrero 6.

Nagapabilin sa Alert Level 3 ang *status* sang bulkan. Sigesige ang pagbuga sang *sulfur dioxide* (SO2) sini kag hugot nga ginadumilian ang pagsulod sa 6-kilometer *permanent danger zone* sa bulkan. AP

"Anibersaryo..." halin sa pahina 8

Negros (KRPIN) nga naghatag duon sa pagtib-ong sang Kahublagan Panadlong para sa padayon nga pagsulong sang rebolusyonaryong kahublagan.

Subongman, ginsug-alaw ang pagkomemorar sang ika-60 nga anibersayo sang Kabataang Makabayan (KM) sadtong Nobyembre 30, 2024 kadungan sa pagdumdom sang kaadlawan sang rebolusyonaryong baganihan nga si Gat Andres Bonifacio.

Sa pahayag sang KM-Negros, ginpunting sini nga ang rebolusyon indi bisan san-o mapukan bangud sa wala paghubas nga tuburan sang mga bago nga dugo halin sa mga progresibo nga mga pamatan-on nga mangahas nga maghimakas kag magdaug. AP

Kaadlawan ni Ka Louie, ginsug-alaw sang NDF-Negros

SANG PEBRERO 26, SA PAGSAULOG sang ika-90 nga kaadlawan ni Ka Luis Jalandoni, *senior adviser* sang National Democratic Front of the Philippines (NDFP), nagpaabot sang mga mensahe ang nagkalain-lain nga mga organisasyon sa idalom sang NDF-Negros lakip ang bilog nga mga rebolusyonaryo nga pwersa sa isla.

Ginpadangat sang Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid (PKM)-Negros kay Ka Louie "ang indi matakos nga pagpasalamat sa imo kontribusyon sa pagpundar sang kabuhi-kamatayon nga paghimakas sang mga mangunguma kag mamumugon sa kampo kaupod ang mamumugon kag iban pa nga demokratikong sektor sa bilog nga isla."

"Ginasaludohan namon ang iya indi malingkang nga panindugan kag determinasyon sa pagsulong sa rebolusyonaryo nga paghimakas para sa matuod nga kahilwayan," pahayag sang CNL-Negros.

Nagserbe naman nga hangkat kag inspirasyon para sa mga Pulang hangaway sang Armando Sumayang Jr Command-New People's Army (ASJC-NPA) ang "inagihan

"Kaadlawan..." sundan sa pahina 10

ISKULHAWS

Pulang gahum sang pumuluyong pigos kag ginhimuslan

"NAGHALIN SA LUPOK SANG PUSIL ang gahum pampulitika"- isa ka wala kamatayon nga hurubaton ni Kaupod Mao Zedong nga tubtob subong nagaubay sa Rebolusyon Pilipino kag sa armadong rebolusyon sa bug-os nga kalibutan. Nagadala ini sa unibersal nga kamatuoran sa tanan nga pungsod kag pumuluyo nga indi matukod sang sahing ginhimuslan ang ila matuod nga estado kag gobyerno kon indi paagi sa armadong paghimakas kag suno man ni Armando Liwanag, anay tsirman sang Partido Komunista sang Pilipinas, "ang rebolusyon isa ka pangmasa nga paninguha agud agawon sang mga rebolusyonaryo nga sahi ang gahum pangpulitika kag radikal nga itransporma ang sosyedad."

Nauna na diri ang esensyal nga Marxista nga prinsipyo nga gindihon ni Kaupod Lenin kaangot sa Estado kag Rebolusyon sadtong 1900s diin ginlaragway niya ang Estado bilang isa ka mapintas nga instrumento sang makasahi nga paghari kag diktadurya nga sistematikong nagapangapin sa interes sang nagahari nga sahi kag naga-ipit kag nagakontrol sa ginaharian gamit ang mga mapiguson nga aparatu kaangay sang armadong pwersa, laye, korte kag prisohan. Kag nagakinahanglan man sang rebolusyon agud mapabagsak ang mapiguson nga nagahari nga sahi kag magbulos ang bag-o nga nagahari nga sahi paagi sa iya pagtukod sang iya pulitikal nga gahum.

Sentral nga katungdanan sang aton demokratikong rebolusyon sang banwa (DRB) sa duha ka halintang nga Rebolusyon Pilipino ang pagwasak sa nagahari nga sistemang mala-kolonyal-malapyudal paagi sa armadong paghimakas sa idalum sa balayon sang pangmalawigon nga inaway banwa kag pag-agaw sa gahum pangpulitika agud matukod ang Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo.

Ang Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo isa ka matuod nga gobyerno sang pumuluyo nga nagtuhaw sa pagsulong sang pumuluyo sang bagong demokratikong rebolusyon nga may sosyalistang perspektiba. Amo ini ang igabulos naton sa garuk, pasista kag berdugo nga reaksyonaryong estado sang sahing dalagku komprador burgesya nga nagaluntad subong sa Plipinas sa mando sang imperyalismong US. Samtang nagatrensera sa kasyudaran ang reaksyonaryong estado, sarang nga matukod man naton ang rebolusyonaryo nga gobyerno sa kaumhan. Amo nga indi manegar nga nagaluntad subong ang ini nga duha ka gobyerno sa Pilipinas. Paagi sining rebolusyonaryo nga gobyerno maangkon sang pumuluyo ang madugay na nila nga ginahandom nga kahilwayan, matuod-tuod nga demokrasya kag hustisya sosyal. Magapangabuhi nga wala sang nagapigos sa ila, nagapamahog, nagapamatay nga wala sang igo nga rason, kag ilabina sa tanan nga wala na sang nagapanghimulos sa ila. Samtang sa reaksyonaryo nga gobyerno, piho nga wala sang biskan ano nga palaabuton ang pumuluyo.

"Pulang..." sundan sa pahina 11

"Kaadlawan..." halin sa pahina 9

kag panindugan ni Ka Louie sa rebolusyon, ilabi na nga ginaatubang naton ang naga-alburoto nga bulkan sosyal sa isla."

Naghimo man sang mga tula kag drowing para kay Ka Louie ang pila ka mga Pulang hangaway para sa iya kaadlawan.

Ginkilala man sang bilog nga rebolusyonaryo nga kahublagan sa isla sang Negros ang daku nga papel ni Ka Louie sa pagpasulong sang rebolusyonaryo nga paghimakas ilabi na sa panahon sang diktadurya ni Marcos. Sa iya pagpanguna, daku ang nangin kontribusyon sang mga tawong simbahan sa pagbato sang mga mangunguma, mamumugon kag iban pa nga demokratikong sektor batok sa mahimuslanon kag mapiguson nga mga agalon mayduta kag dalagku komprador burgesya. AP

Makabayan Coalition, tiglawas sang sahing pigos kag ginahimuslan

TUMAN NA KA LALA ANG KRISIS sa ekonomiya kag pulitika sa bilog nga pungsod, nga naga-amat-amat utas sa kabuhi kag palangabuhian sang malapad nga pumuluyo. Bangud sini, naglaum kag nagsalig sila nga mapamati-an kag mahatagan ini sang kasolbaran sang mga nagapungko sa poder apang napaslaw lamang sila kag wala ginhatagan sang pag-ulikid ang nagalala nga kapigaduhon kag pag-antus sang pumuluyo sa idalom sang nagbinulos-bulos nga rehimen.

Subong nga nagahilapit ang eleksyon, nahisayran sang onse ka mga kandidato sa pagka-senador sa idalom sang bloke nga Makabayan ang gina-agihan nga kabudlayan kag pag-antus sang masang mangunguma, mamumugon, mangingisda, manunudlo, pamatan-on kag estudyante, kag iban pa nga sektor sa katilingban nga makabig nga yara sa sidsiran ang kahimtangan sa palangabuhian. Bitbit ang bandera nga "Taumbayan sa Senado", pagadalhon nila ang makasahi nga interes sa Senado kag makigsumpong sa mga bat-ulan kag gamhanan nga mga tradisyunal nga politiko (trapo) kaangay sa grupo pulitikal ni Marcos kag Duterte.

Ang onse ka mga kandidato sa idalom sang

"Makabayan..." sundan sa pahina 12

"Pulang..." halin sa pahina 10

Rekisitos sa pagpundar sa Demokratikong Gobyerno sang Pumuluyo ang pagpundar una sa mga lubos asosasyon masa sang sahing mangunguma kag mga suportang grupo sang nahanunga kag demokratikong sahi nga magaserbi nga masang katapoan sini. Kag labaw sa tanan, ang pagtukod sa sanga sang Partido Komunista sa lokal upod ang iya yunit milisya kag yunit pangdepensa-sa-kaugalingon nga magserbi nga ubod nga magpamuno sini nga organo sang gahum pangpulitika. Komiteng Rebolusyonaryo sa Baryo (KRB) ang pinakasandigan nga yunit sining Pulang gahum kag ginatukod sandig sa 3/3 polisiya halin sa mga lubos asosasyon masa, sa suportang grupo kag sa Partido. Paagi sa eleksyon dira sa heneral nga asembliya ginapili ang mga kagawad sa komite paagi sa pagboto base sa talaksan sang mabakud nga komitment sa pakigrebolusyon batok sa kaaway nga sahi kag aktwal nga pagpatuman sa hilikuton.

Baliskad sa reaksyonaryo nga eleksyon nga nagabase lang sa kwarta, manggad kag pakusog. Pat-ud nga ang eleksyon sang reaksyonaryong gobyerno isa lamang ka hampang sa pagbulos sang isa ka manughimulos sa lain naman. Isa lamang ka pakuno-kuno nga demokrasya kag gani, isa ka daku nga ilusyon kon ang pumuluyo magalaum sang pagbag-o sang sosyedad paagi sa reaksyonaryo nga eleksyon. Rebolusyon lamang paagi sa DRB kag pangmalawigon nga inaway banwa ang matuod nga solusyon sa tatlo ka pundamental nga problema sang pumuluyong Pilipino nga amo ang imperyalismo, pyudalismo kag burukrata kapitalismo, wala na sang iban pa. AP

"Makabayan..." halin sa pahina 11

Makabayan Coalition nga naghalin sa nagkalain-lain nga sektor amo sila France Castro, Arlene Brosas, Teddy Casiño, Danilo Ramos, Liza Maza, Jerome Adonis, Ronnel Arambulo, Mimi Doringo, Jocelyn Andamo, Mody Floranda kag Amira Lindasan.

Sila ang wala sang may ipabugal nga manggad kag propyedad apang angkon nila ang espirito sa pag-alagad sa masang pigos kag ginahimuslan nga amo ang pinaka-nagakinahanglan sang prayoridad sa mga programa kag serbisyo pangkatilingban.

Si Kongresista France Castro sang ACT Teachers Partylist, bilang isa ka muklat nga manunudlo sa pampubliko nga eskwelahan sa sulod sang 25 ka tuig, nanguna sa pagtukod sang mga unyon sang mga manunudlo kag mga empleyado sang gobyerno. Nahibaloan niya ang mga ginapangatubang nga palaligban sang madamo nga kasubong niya lakip na ang kadugayon sang pag-regularisa sa trabaho kag atrasado nga paghatag sang sweldo kag benepisyo. Pipila sa gintib-ong niya nga laye ang naghatag sang libre nga edukasyon sa kolehiyo, *expanded* nga *maternity leave*, kag mas mataas nga *honorarium* sa mga manunudlo nga nagaserbisyo sa panahon sang eleksyon.

Madumduman nga nagtiglawas si Kongresista Arlene Brosas sa Gabriela partylist sugod sadtong 2016 kon sa diin, nagapanguna niya nga adbokasiya ang para sa kinamatarung sang mga kababainhan kag kabataan kag proteksyon batuk sa pagpamintas. Kaangot sini, isa sa prayoridad niya amo ang pag-amyenda sang *anti-rape law* nga ibase sa indi pagpasugot nga makighilawas. Sa iya pagpadalagan sa pagka-senador, panindugan ni Brosas nga ipadayon niya ang awayan batuk sa korapsyon kag pagpang-abuso.

Sa pihak nga bahin, liwat naman nga magapadalagan si Teddy Casiño pagkatapos sang napaslaw nga kandidatura sang nagligad nga eleksyon. Siya ang nangin tiglawas sang Bayan Muna partylist halin 2004 tubtob 2013 antes siya nangin tigpangulo sang Bagong Alyansang Makabayan (Bayan) sadtong 2023. Ginpasar naman sang anay kogresista ang laye nga The Tax Relief Act of 2009 kag ang The Rent Control Act of 2009 nga nagapanubo sa palas-anon pinansyal sang pumuluyo nga may manubo nga kita.

Kasugpon sa paghimakas sang mga mangunguma kag mamumugon sa uma, maga-upod ang lider pesante nga si Danilo Ramos para dalhon ang tingog sang kasubong niya sa Senado. Hayagan nga ginapamatukan ni Ramos upod sang malapad nga pumuluyo ang liberalisasyon sa bugas kag iban pa nga nagapanguna nga produkto para masolbar ang seguridad sa pagkaon sang pumuluyong Pilipino. Upod man siya sa nagaduso sa pagbasura sang Rice Liberalization Law kag sa baylo, pagpasar sang Rice Industry Development Act, pagpauswag sang pagbuligay sang agrikultura kag industriya sang pungsod.

Si Liza Maza ang nangin tiglawas sang Bayan Muna Partylist sa una niya nga termino sadtong tuig 2001 kag nag-alagad sang duha ka pasunod nga termino sa Gabriela Partylist halin 2004 tubtob 2010. Kabahin sa napasar niya ang Juvenile Justice and Welfare Act of 2006, ang Magna Carta for Women kag ang Anti-Violence Against Women and Children Act. Isa sa nagapanguna nga ginatib-ong niya amo ang *independent foreign policy* tungod para sa iya, ang presensya sang dumuluong nga base militar ang nagabuyok sang atake.

Nangin inspirasyon sang secretary-general sang Kilusang Mayo Uno nga si Jerome Adonis para makigbahin sa palaabuton nga eleksyon amo ang iya inagihan nga kabudlayan bilang isa ka mamumugon nga padayon sa gihapon nga ginapas-an sang minilyon ka kasubong niya. Nagapanguna niya nga pagadalhon sa Senado amo ang pagpasaka sang *minimum wage* padulong ₱1,200 kada adlaw, ang pagbungkag sang *regional wage board* kag pagtapos sang kontraktwalisasyon.

Para naman kay Ronnel Arambulo, lider mangingisda, nga indi makatarunganon nga ang mga mangunguma kag mangingisda nga nagaprodyuser sang pagkaon para sa pungsod, amo pa ang pinakanaga-antus sa kapigaduhon. Sa iya pagpapili bilang senador, nagapanguna niya nga ginapakigbato amo ang kinamatarung sa palangabuhian sang mga mangingisda nga apektado sa pag-agaw sang kinamatarung sang pungsod sa West Philippine Sea.

Nagapanguna nga palaligban sang mga imol nga taga-syudad amo ang pamahog sang demolisyon, kawad-on sang disente nga pabalay, mataas nga bili sang kuryente, tubig kag iban pa nga serbisyo. Pipila lamang ini sa pagadalhon nga isyu ni Mimi Doringo, lider sang imol nga tagasyudad, sa iya pagpapili bilang senador. Katuyoan niya nga mahatagan sang tingog ang kasubong niya nga masami biktima sang agresyon pangkauswagan sang mga dumuluong kag lokal nga negosyo.

"Makabayan..." sundan sa pahina 13

"Makabayan..." halin sa pahina 12

Bitbit ang inagihan isip mamumugon pang-ikaayong lawas kag sinseridad sa pagserbisyo, magapadalagan bilang senador si Jocelyn Andamo, isa ka rehistrado nga nars. Ginatib-ong niya ang pagtigana sang 5% halin sa *gross domestic product* sang pungsod para sa tuigan nga badyet sa ikaayong-lawas, pagpataas sang sweldo sang mga mamumugon pang-ikaayong-lawas para mabuyok nga magpabilin sa pungsod kag iduso ang seguridad sa trabaho.

Samtang, hagunos sang *bogus* nga modernisasyon, deregulasyon sa langis kag indi makatarunganon nga mga programa para sa transportasyon sa pungsod ang nagtulod kay Mody Floranda, lider sang grupo sa transportasyon para magpapili sa pagkasenador.

Isa man si Amira Lidasan, lider sang Sandugo, ang magapasimpalad sa patag sang pulitika agud itib-ong ang kinamatarung sang mga pungsodnon minorya nga sa masami biktima sang militarisasyon kag pagpang-agaw sang dutang tumandok para sa mina, plantasyon kag proyektong makaguba sa kinaiyahan.

Ginaduso man sang Makabayan Coalition ang pagbasura sang Rice Liberalization Law kag pagduso sang hagna sa matuod nga reporma sa duta lakip ang Rice Industry Development Act.

Subongman, yara ang mga *partylist* nga tampad sa pagpakig-away batuk sa garuk kag maki-dumuluong nga gubyerno. Pagapangunahan ni Atty. Neri Colmenares ang Bayan Muna Partylist, si anay Rep. Sarah Elago naman ang sa Gabriela Women's Partylist, si anay Rep. Antonio Tinio ang magatiglawas sa ACT Teachers Partylist kag Atty. Renee Co para sa Kabataan Partylist.

Nagakaangay nga hatagan sila sang kahigayunan nga mangin kabahin sang Kongreso kag Senado ang mga kandidato sang Makabayan Coalition. Sila ang mangin tiglawas sang tagsa ka sektor sa katilingban batuk sa maki-agalon mayduta, makiburgesya komprador kag makidumuluong nga hubon sang mga tradisyunal nga pulitiko. Kasubong na lang sa mga Marcos kag Duterte nga lunsay bantog nga mapintas, korap kag gastador sang pondo sang pungsod para sa luho kag kaugalingon nga kabulusgan samtang ginagutom ang mayoriya sang pumuluyo nga dapat nila nga ginadumalahan kag gina-alagaran.

Sa panahon sang eleksyon, ipakita sang pumuluyo ang makahulusga nga kusog para baguhon ang kahimtangan paagi sa pagpili sang husto kag nagakaangay nga saligan nga magaalagad sa katawhan. Gamhanan ang aton pag-isa sa pagdampig sa maki-pumuluyo kag makipungsodnon nga mga kandidato nga andam sa pag-upod sa paghimakas sang pumuluyo halin sa kadalanan padulong sa mga talatapan pasaka sa Malacañang. AP

Balita sa Isla

EDSA People Power, ginkomemorar

Nagtilipon ang nagkalain-lain nga sektor sa Silliman University (SU) sa Dumaguete City, Negros Oriental sa pagkomemorar sang ika-39 nga anibersaryo sang Edsa People Power sadtong Pebrero 25 nga may tema nga "Bumalik-tanaw, Bumalikwas." Gin-organisa ini sang SU Student Government, Dakila Dumaguete, SU Divinity School, kag Kabataan Partylist - Negros Oriental.

Gintigayon nila ang diskusyon kaangot sa diktadurya ni Marcos kag ginsundan ini sang pagsindi sang kandila bilang pagpasidungog sa mga nagahimakas batok sa tiraniya kag nagahimakas para sa kamatuoran, hustisya kag demokrasya.

Sa Bacolod City, Negros Occidental, nagmartsa ang mga progresibo nga mga organisasyon halin sa Rizal Park pakadto sa Bacolod City Public Plaza kag naghiwat sang isa ka programa para ikomemorar ang EDSA People Power.

Mga progresibong organisasyon, gindumdom ang Internasyunal nga Adlaw sang Tawhanon nga Kinamatarung

Nagpatigayon sang *press conference* ang mga progresibo nga grupo sa pagkomemorar sa ika-76 nga Adlaw sang Tawhanon nga Kinamatarung sadtong Disyembre 10,2024.

Lakip nga nagtambong amo sila ni Bayan Muna partylist *first nominee* Atty. Neri Colmenares, anay Congressman Pete Pico kag Atty. Rey Gorgonio.

Ginkondenar nila ang nagapadayon nga pagpanglapas sang tawhanon nga kinamatarung sa idalum sang rehimen US-Marcos II. Suno sa ila nga nagapadayon ang mga papangharas sang militar sa mga komunidad sang mangunguma kag mga tumandok sa isla, pagdeploy sang militar sa mga lugar nga may mga makahalit nga proyekto agud ipasiguro ang *oil palm* nga plantasyon sa Candoni, Negros Occidental. Lapnagon man ang *redtagging* kag pagpasaka sang mga pato-pato nga kaso sang mga myembro sang mga progresibong organisasyon.

Ginpanawagan man sang Bayan Negros ang liwat nga pagpungkoanay para sa hinun-anon pangkalinong sa tunga sang Gobyerno sang Pilipinas kag sang National Democratic Front of the Philippines (NDFP) agud masabat ang ugat kabangdanan sang armado nga paghimakas kag malab-ot ang matuod kag makatarunganon nga kalinong.

Samtang, sa sina man nga adlaw, nagpatigayon sang rali-protesta ang mga demokratikong sektor nga ginpangunahan sang Bayan Negros, One Negros Ecumenical Council Negros kag Human Rights Advocates in Negros (HRAN). Ginapanawagan nila nga depensahan ang tawhanon nga kinamatarung sa tunga sang nagasingki nga mga bayolasyon sang tawhanon nga kinamatarung nga ginkomiter sang rehimen ni Marcos Jr.

Makabayan Caravan, ginsarbeylans sang estado

Ginasarbeylans sang isa ka ahente sang estado ang Makabayan Opening Salvo Caravan sadtong Pebrero 11, nga amo ang una nga adlaw nga pagpangkampanya para sa Senador kag Party-list. Upod sini nga caravan ang mga opisyal sang Bayan Muna partylist nga sanday Belen Mendoza, Carlo Mendoza, kag Nori Saldavia.

Ginsundan ang ila ruta sang caravan sa mga dalanon sang Bacolod City tubtob nga ginkompronta siya ni Mendoza, rason nga gin-abandona sang ahente sang estado ang iya motor nga nakitaan sang madamu nga wig.

Ginkondenar ni Ereneo Longinos, Makabayan Regional Coordinator, ang amo nga insidente. "Isa ka makakugmat nga mensahe ang ini nga pagpangsarbeylans-intimidasyon, pagpangharas kag pagpamahug amo ang ila nga hinganiban para pahiposon kami antes ang eleksyon," siling ni Longinos.

Ginpanawagan man ni Longinos nga ma-imbestigahan sang Commission on Human Rights kag COMELEC ang natabo. AP

Sa Matuod Lang...

₱2,470 ang *millgate price* sang kalamay samtang ₱2,400 ang gasto sa pagprodyuser kada sako. Buot silingon, nagapamierde na ang mga plantadores sang tubo tungod sa manipulasyon sang mga *traders*.

8 sa 10 ka nagapadalagan nga mga pulitiko sa maabot nga *midterm election* sa Mayo 2025, halin sa dinastiyang pulitikal.

Visayas News

Paghilway sang nagamasakit nga bilanggong pulitikal, ginpanawagan

GINPANAWAGAN SANG MGA GRUPO SANG tawhanon nga kinamatarung sang Panay ang gilayon nga paghilway sa nagamasakit nga bilanggong pulitikal nga si Tomas Dominado, 74 anyos. Gin-aresto siya sa Brgy. Sooc, Arevalo, Iloilo City sadtong Disyembre 5, 2024 sa mga kaso nga pagpatay kag rebelyon nga isa ka dekada na nga ginpasaka sa korte.

Si Dominado isa ka *stroke survivor*, naka-*wheelchair* kag nagasalig na lamang sa nagaatipan sa iya. May ara man siya sakit nga altapresyon, *heart enlargement*, *neurological deficits* kag iban pa nga seryoso nga isyu medikal.

"Kinahanglan ni Dominado ang hinanali na interbensyon medikal nga indi paigo nga mahatag sa mga pasilidad sang detensyon," siling sang Panay Alliance Karapatan kag Kapatid Panay.

Dugang pa nila nga ang pag-aresto kay Dominado kabahin sa wala untat nga kampanya nga pagpang-ipit batok sa mga kritiko sang gobyerno. Malawig na nga aktibista si Dominado kag asawa niya ang *desaparecido* nga si Ma. Luisa Posa-Dominado nga gin-abdak sa Oton, Iloilo sadtong 2007.

Samtang ang upod ni Dominado nga gindakop, ginpasakaan man sang mga kaso sang *illegal possession of firearms and ammunition*, pagbayolar sang Anti-Terrorism Act bangud sa iya paghatag sang suportang materyal sa kuno teroristang organisasyon, kag mga kaso sang pagtago kay Dominado kag *obstruction of justice*.

Ginpanawagan sang grupo nga ibasura ang amo nga mga pato-pato nga kaso kag gilayon nga hilwayon sila bangud ang pagpriso sa ila indi makatarungan kag indi makatawhanon.

Samtang, temporaryo nga nahilway sadtong Nobyembre 25, 2024 ang tatlo ka mangunguma nga sila si Roberto Elamparo, 53 anyos, iya bayaw nga si Ruperto Enar, 54 anyos, kag utod ni Enar nga si Ramon, 53 anyos, matapos nga nakapyansa sang ₱100,000 kada isa.

Ginkilala nga Mulangan 3, gin-aresto sila sadtong Marso 2019 sa Barangay Mulangan, Igbaras, Iloilo sa mga pato-pato nga kaso kag ginpasibangdan nga mga katapo sila sang NPA.

Antes sila gindakop, ginmandoan sila sang mga tropa sang 61st IB nga magdala sang mga kahon nga nakuha halin sa isa ka abandonado nga balay. Ginpiktyuran sila sang nasambit nga militar kag pagkatapos gindala sila sa *police station* sang Igbaras kag gin-aresto.

Gin-abi-abi sang Panay Alliance Karapatan ang desisyon sang korte kag komitido sila nga magabulig sa Mulangan 3 para sa pagpangita sang hustisya kag sa pagbasura sang ila mga kaso. AP

Mag-amay nga mangunguma sa Samar, ginpatay sang 87th IB

GINPATAY SANG 87TH IB ANG mag-amay nga sila King kag Reymark Abalos sadtong Pebrero 5, pasado alas 8:00 sang aga, sa Brgy. Sto. Niño, Paranas, Samar. Agud hinabonan ang ila krimen, ginpagwa sang nasambit nga militar nga mga myembro sila sang NPA sa idalom sang Arnulfo Ortiz Command-(AOC-NPA) sa Western Samar nga napatay sa engkwentro.

Nagkadto ang mag-amay nga Abalos sa ila ulumhan para magkuha sang ila karabaw sang gintiro sila sang mga tropa militar.

Suno sa AOC-NPA, ginpatay ang mag-amay bangud sa desperasyon sang nasambit nga militar sang napaslaw ini nga makahalit sa mga Pulang hangaway sa nahitabo nga mga engkwentro sadtong Pebrero 1 sa Brgy. Calapi, Motiong, Samar kag sa Brgy. Sto Niño sang Pebrero 5.

Si Reymark bag-o lang nagpauli halin sa Manila. Nagbiya siya sa ila lugar bangud indi siya magpasugot sa sige-sige nga pagpang-engganyo sang militar nga himuon siya nga intel aset sa ila barangay.

"Wala huya nga gintikal sang 87th IB ang ila nga kadalag-an apang bisan sa piktyur nga sila mismo ang nagkuha, nakita nga binangon lamang ang dala sang mag-amay," panaysayon sang AOC-NPA.

Samtang, 17 ka beses nga nagpalupok sang mortar ang nasambit nga militar pagkatapos sang insidente. AP

Nagasingki nga militarisasyon sa Cebu

INDI MAGNUBO SA 40 KA mga tropa sang 31st Civil Military Opration (CMO) ang pwersahan kag patago nga ginsulod kag nagkampo sa isa ka *slaughterhouse* sa Sityo Camaren, Brgy. Bonbon, Aloguinsan, Cebu sadtong Disyembre 4, 2024.

Lakip ang Sityo Camaren sa 168 ka ektarya nga gin-talauma sang mga mangunguma nga myembro sang San Roque Farmers Association (SRFA). Malawig na nga ginaangkon sang agalon mayduta nga pamilya Gantuanco ang ini nga kadutaan bisan pa nga ginkilala ang mga mangunguma sang Department of Environment and Natural Resources (DENR) bilang lehitimo nga nagatalauma sang amo nga duta halin pa sadtong dekada 90.

Antes pa ang sining pinakaulihi nga pagsulod sang militar, pila ka beses na nga ginpaidalom sa grabe nga pagpang-ipit kag pagpamintas sang militar ang mga mangunguma para wasakon ang ila paghiliugyon nga nanindugan batok sa pagpangagaw sang ila mga ulumhan.

Hugot man nga ginpanawagan sang SRFA sa lokal nga gobyerno ang gilayon nga pagpalayas sang militar sa ila komunidad.

Militarisasyon, ginkundena

Mabaskog nga ginkundena sang Panaghugpong sa Dakbayan-Kadamay-Cebu ang nagkagrabe nga presensya sang militar sa mga komunidad sang imol nga taga-syudad sa Cebu.

Sadtong Disyembre 1, 2024,

"Nagasingki..." sundan sa pahina 17

Pagpangkakas sang mga mamumugon sa Coca-cola, ginkondena

HUGOT NGA GINKONDENA SANG AMA-SUGBU-KILUSANG MAYO UNO (KMU) ang pagpangkakas sang 200 ka mga mamumugon sa kumpaniya nga Coca-Cola sa Cebu sadtong Pebrero 10. Nalakip sa malaparan nga pagpangkakas ang tanan nga myembro sang Progressive Workers Association in Exeltech Manpower and Services Inc-Coca Cola Cebu (PWAETMSIC-CC-IBM-KMU).

Suno sang AMA Sugbo-KMU nga isa ini ka maathag nga atake sa kasegurohan sang pagtrabaho kag pagtinguha sa pagbungkag sang unyon sang mga mamumugon. Ginhimo ini sang Coca Cola paagi sa pagbulos sang Exeltech Manpower Agency (kon sa diin nagakuha ini

"Pagpangkakas..." sundan sa pahina 17

"Nagasingki..." halin sa pahina 16

ginpwestuhan sang 14th Civil-Military Operation (CMO) Battalion ang *venue* nga hiwatan para sa ila asembliya. Ginbantayan man sang nasambit nga militar ang mga manugtambong sang amo nga aktibidad sa mga komunidad sang Ermita, Pasil, Mambaling kag sa Quiot, Pardo; kag sa Mandaue City kag Lapu-Lapu-City. Ginpunggan sila nga magtambong sang asembliya.

Samtang, ginpang-ipit man sang militar ang mga myembro sang Movement Against Carbon Market Privatization, isa ka asosasyon sang gagmay nga nagapaninda nga nagapamatok sa pribatisasyon sang pampubliko nga merkado sa Carbon. Ginhaylo sila sang lokal nga gobyerno paagi sa pagpanghatag sang bulig para maghalin sa asosasyon.

Sa Mandaue City, ginpangita kag ginpang-ipit sang 14th CMO Battalion ang mga lideres kag mga myembro sang asosasyon sang mga imol nga taga-syudad nga nagabato sang iligal nga demolisyon.

Joint military exercise sang Japan kag Pilipinas

Ginhiwat sang Philippine Air Force kag Japan Air Self-Defense Force (JASDF) ang Doshin Bayanihan 2024 sa Benito N. Ebuen Air Base sa Mactan, Cebu halin Oktobre 4 tubtob Oktobre 7, 2024.

Siling sang PAF nga tinutuyo sini amo ang pagpreparar para sa mga malaparan nga emerhensya nga mga panghitabo kaangay sang bagyo, linog kag iban pa nga mga kalamidad nga nagaapekto sa Pilipinas.

Apang madumduman nga sadtong Hulyo 8, 2024, ginpirmahan sang Pilipinas upod sang Japan ang Reciprocal Access Agreement (RAA), kon sa diin ginbatikos ini sang Communist Party of the Philippines lakip na sang nagkalain-lain nga demokratikong sektor.

"Ang RAA nagapahanugot sa Japan nga gamiton ang Pilipinas agud mapalapad ang malab-ot kag impluwensya sini, sa mando sang militar sang US," suno sa pahayag sang CPP.

Subongman, ang Benito Ebuen Air Base nalakip sa mga *site* sa idalom sang Enhanced Defense Cooperation Agreement (EDCA) sang US kag Pilipinas. AP

"Pagpangkakas..." halin sa pahina 16

sang mga mamumugon) sang iban nga agency nga XISCO. Kadam-an nga maapektuhan sini ang mga mamumugon nga naga-obra sa kompanya gikan sa 12 tubtob 17 ka tuig.

Mapaniplang nga gingamit sang Coca-Cola ang amo nga pagpangkakas sa tabon sang "pagtapos sang kontrata (*end of contract*)" sa *manpower agency* sini imbes nga himoon nga regular ang mga mamumugon sandig sa mando sang Department of Labor and Employment (DOLE).

Kaangot sini, sunud-sunod nga piket protesta ang ginhimo sang mga myembro sang PWAETMSIC-CC-IBM-KMU upod sang AMA-Sugbo-KMU kag sang nagkalain-lain nga mga progresibong organisasyon halin pa sadtong Enero.

Ginpanawagan man nila ang tanan nga mga mamumugon kag sa bilog nga pumuluyo nga manindugan kag maghiliusa upod sa mga mamumugon sang Coca-Cola sa ila paghimakas para sa seguridad sa trabaho kag regularisasyon, makabuhi nga sweldo, disente nga kahimtangan sa pagtrabaho kag pagrespeto sa ila tawhanon nga kinamatarung sa pag-unyon. AP

Pulang Saludo!

Candoni 7:
Wala sang katapusan nga rebolusyonaryong kaisog

SA SINI NGA ARTIKULO, DUMDUMON naton ang wala sang katapusan nga rebolusyonaryong kaisog sa mga Pulang hangaway nga naghalad sang ila kabuhi para mapangapinan ang duta, kabuhi, palangabuhian lakip ang kapalibutan para sa bwasdamlag sang malapad nga pumuluyo ilabi na sa Southwest Negros.

Namartir sila Ka Jovanie, Ka Janine, Ka Nonoy, Ka Mark, Ka Jacob, Ka Fita kag Ka Art sa duha ka engkwentro sa tunga sang Armando Sumayang Jr Command-New People's Army (ASJC-NPA) kag mga katapo sang 15th kag 47th IB sa Sityo Tigmaya sadtong Nobyembre 21 kag sunod nga adlaw, Nobyembre 22, sa Sityo Suso, tanan sakop sang Brgy. Gatuslao, Candoni, Negros Occidental.

Ang Brgy. Gatuslao, upod ang mga barangay sang Payawan kag Agboy, sa nasambit nga banwa, amo ang nahamtangan sang 6,652 ka ektarya nga plantasyon sang *oil palm* sang pamilya Consunji nga nagaapekto sa linibo ka mga mangunguma.

Ka Janine

Ika-apat sa 13 ka mag-ulutod si Ka Janine (Christian Fat Sarza), 26 anyos, kag halin sa sahing mangunguma. Nabun-ag siya sadtong Disyembre 23, 1998 sa Sityo Lower Moog, Brgy. Planas, Guihulngan City, Negros Oriental. Nakagradwar siya sang hayskul. Isa siya ka mapalanggaon, matinahuron sa iya ginikanan kag mga utod lakip sa iya mga kaingod.

Pinakaresponsable si Ka Janine sa tanan niya nga mga utod kag nagatimbang sa iya ginikanan sa pagpanguma. Ginatudluan niya sa insakto nga pamatasan ang iya mga manghod.

Namuklat siya sa kamatuoran nga ang sistemang mala-kolonyal kag mala-pyudal amo ang kabangdanan sa ila pag-antus sa kapigaduhon, nag-desisyon siya nga mag-upod sa rebolusyonaryo nga kahublagan. Tuig 2013 sang nagpasakop siya sa Kabataang Makabayan (KM) sa ila lugar kag napilian nga tsirman.

Aktibo si Ka Janine sa mga hilikuton sa propaganda, kultura ilabi na sa saot kag kanta, produksyon kag pagbulig sa mga Pulang hangaway.

Nagdesisyon siya nga magpultaym sa NPA sadtong 2015 tubtub nangin lubos nga katapo sang NPA kag Partido. Matutom siya sa pagtuon kag mapagsik sa mga hilikuton masa. Maid-id man siya sa pangsosyedad nga pagpangusisa kag pag-analisar sang mga sahi (SICA) kag mahilig maghimo sang mapa ilabi na sa lugar nga iya nahulagan.

Maayo ang iya relasyon sa masa kag sa mga kaupod, tampad nga magsaway sa kaugalingon kag sa kaupod kag puno sang inisyatiba. Madamu man siya sang mga kabudlayan nga nasumalang apang iya ini ginbatuan kag napangibabawan.

Katapo si Ka Janine sang Komite sang Larangan (KL) kag nag-akto nga giya pampulitika.

Ka Jovanie

Si Ka Jovanie, 52 anyos, nabun-ag sadtong Pebrero 29, 1973. Naghalin sa sahi nga mataas nga nahanunga nga mangunguma. *College level* ang iya naabot sa pag-eskwela.

Napukaw si Ka Jovanie sa kontra-pyudal nga paghimakas sa duta sa ila lugar batok sa isa ka despotiko nga agalon mayduta. Tuig 2002 sang nagboluntaryo siya nga mangin organisador sang demokratikong kahublagan sa norte nga bahin sang Negros.

Isa siya sa nagbulig sa mga mangunguma kag mamumugon sa uma sa ila paghimakas para sa

"Candoni 7..." sundan sa pahina 19

"Candoni 7..." halin sa pahina 18

mga Land Cultivation Area (LCA) lakip na ang paghimakas para sa pagpasaka sang sweldo, benepisyo, *farm lots* nga ulumhan kag *differential pay* sa matag asyenda kag nangin lapnagon ang kadalag-an sini.

Bangud nakita niya ang kamalahalon sa pagpakigrebolusyon, nag-desisyon si Ka Jovanie nga mag-pultaym sa NPA sadtong 2009.

Nadeploy siya sa Southeast Negros sadtong 2014 kag daku ang iya nabulig sa larangan ilabi na sa mga paghimakas masa bangud sa iya mataas nga inagihan sa LCA. Nangin katapo siya sang Kalihiman sang KL (KH-KL) sadtong 2021. Nag-akto man siya nga Vice-Platoon Leader.

Maayo ang iya kinaiya sa mga kaupod kag masa. May kabalaka sa mga kaupod kag yara ang kaandamon nga magbulig para matigayon ang mga rebolusyonaryong hilikuton.

Ka Nonoy

Naghalin si Ka Nonoy (Ray Dogomeo), 27 anyos, sa sahing mangunguma sa Sityo Basal-basalon, Brgy. Camalandaan, Cauayan, Negros Occidental. Nabun-ag siya sadtong Disyembre 19, 1997. Nangin timbang sa iya ginikanan sa pagpangabuhi sa lamharon pa nga edad.

Nagsampa sa NPA si Ka Nonoy sadtong 2015 sa edad nga 18 anyos. Mapisan siya nga nagpatuman sang iya mga hilikuton nga gintalana sang Partido. May pagka-seryoso siya apang nagakadlaw man kag nagasaway sa mga makita nga kahuyangan sa mga kaupod.

Katapo siya sang Komiteng Tigpatuman sang Party Branch (KT-PB) kag nagtungod man bilang iskwad lider.

Mapisan man si Ka Nonoy sa pagluto kag pagpangita sang mga pagkaon.

Ka Mark

Si Ka Mark (Pedro Pasia Jr), 32 anyos, nabun-ag sa Brgy. Kamandag, La Castellana, Negros Occidental sadtong Hulyo 22, 1992. Sahing mangunguma ang iya ginhalinan. Nag-saylo ang ila pamilya sa Brgy. Pinggot, Ilog, Negros Occidental. Grade 6 ang lebel nga natapos ni Ka Mark.

Tuig 2018 sang nagpultaym siya sa NPA. Bangud sa iya nga kapagsik sa pagpatuman sang mga rebolusyonaryo nga mga hilikuton, nangin katapo siya sang KT-PB. Nagatindog man siya nga iskwad lider kag *vice squad leader*.

Nagapamati siya sa laygay sang mga kaupod kag wala nagakatahap nga magsaway kag magsaway sa kaugalingon. Nagahaboy man siya sang mga ideya panahon sang mga talakayan.

Ka Jacob

Naghalin sa sahi nga manubo sa nahanunga nga mangunguma si Ka Jacob (Chinee Oyangurin), 22 anyos, sa Sityo Camboguiot, Brgy. Camindangan, Sipalay City. Grade 8 ang iya natapos sa pag-eskwela. Katapo siya sang KM kag aktibo nga nagapartisipar sa mga rebolusyonaryong hilikuton sa ila lokalidad. Handum niya nga magpultaym sa NPA.

Paglab-ot niya sang 18 anyos sadtong 2020, nagsampa si Ka Jacob sa NPA. Mapagsik siya sa hilikuton masa. Matutom nga gintungdan ang iya mga tahas. Malapit siya sa mga kaupod kag masa kag mahilig sa pagpakigbaylohanay sang mga inagihan.

Katapo si Ka Jacob sang PB.

Ka Fita

Si Ka Fita, 33 anyos, nabun-ag sa probinsya sang Iloilo sa pamilya nga mangunguma. Bugtong siya nga lalaki sa mag-utod. Nagapanguna siya nga timbang sang iya pamilya sa pagpanguma.

Nagdesisyon nga magpatapo sa NPA si Ka Fita sadtong 2021 bitbit ang rebolusyonaryo nga optimismo. Mapisan kag wala sang kakapoy siya nga nagahalad sang iya panahon kag kusog ilabi na sa pagtungod sa hilikuton produksyon.

Nalab-ot niya ang iya handum nga mangin doktor sang pumuluyo sang gintahasan siya nga mangin opisyal sang medikal. Nagtungod man siya bilang finance and logistics officer (FLO) sang platun.

Indi malipatan sang mga kaupod kag masa ang iya pagkamabuligon. Matutom man siya nga magbasa sang libro sang medikal, mahilig sa mga ambahanon kag mag-obra sang mga *handicrafts* nga halin sa pananom nga nito.

Nangin katapo si Ka Fita sang PB.

Ka Art

Si Ka Art (Jonel Saroa Anecito), 29 anyos, nabun-ag sa Sityo Makilo, Brgy. Camansi, Kabankalan City, Negros Occidental.

Nagpultaym siya sa NPA sadtong 2024 kag kabahin siya sang *food and logistics* nga responsibilidad. Mapisan siya kag wala nagapang-alang-alang sa mga hilikuton nga gintalana sa iya sang Partido. Mahuluyaon siya apang kun makilala mo na, madasig lang nga magpalapit kag mapalapitan sang mga kaupod.

Mahilig man si Ka Art sa pagluto. AP

Laygay Medikal

Kalabanan nga sakit tuga sang paglupok sang Bulkan Kanlaon

NAGAAPEKTO SA IKAAYONG LAWAS ANG padayon nga pagbuga sang asupre, abo kag pagkontaminar sang tubig nga mainom resulta sa paglupok sang bulkan. Magatuhaw ang kalabanan nga mga sakit nga mabatyagan sang tawo ilabi na sa may mga sakit na daan kag bulnerable man ang mga bata lakip ang bag-ong bun-ag.

Mga sakit:

- Trangkaso ukon hilanat
- Ubo kag sip-on
- Lupot
- *Asthma* kag iban pa

Mga sintomas:

• nagalingin ang ulo ukon padayon nga pagsakit, sige pangatsi, nagapalangapoy ang lawas, sakit ang tutunlan.

• sakit ang tiyan, dugay-dugay pamus-on puro tubi, wala matunawan, banhod ang mga lutahan, walay gana mukaon.

• kon hapo may kabudlayan sa pagginhawa, kusog ang pitik sa kurason. Kon dugay na nga ginaatake, manglapsi kag moitom ang bibig kag kuko. Kon may hilanat na, patimaan nga may implikasyon sa dalagan sa sakit ukon may impeksyon.

Mga herbal nga bulong:

- *asthma* – sambag kag kulitis
- hilanat, ubo, sip-on – oregano, lagundi
- lupot – abukado, bayabas, *star apple*

Paghanda sang herbal (hugasan sang maayo antes gamiton):

• Kulitis – magkuha lima ka pungpong dala ang bulak lagaon sang 10 minuto. pwede man utanon adlaw-adlaw.

• Oregano – magkuha dahon sini kag lagaon sang 15 minutos.

• Lagundi – magkuha dahon sang lagundi- lagaon sang 15 minutos ukon butangan direkta sang ininit.

• Bayabas, *star apple* kag abukado (pwede man isa sa tatlo sini) – magkuha sang dahon ukon panit pagkatapos lagaon sang 15 minutos.

Dosis:
13 edad pataas – 1 ka baso, 3x *a day*
7-12 edad – 1/2 sa baso, 3x *a day*
2-6 edad – 1/4 sa baso, 3x *a day*
Lapsag – 1 kutsara, 3x *a day*

• Magkuha sang panit sang sambag – 12-pulgada ang kataason hiwaon sang pino pagkatapos lagaon sang 10 minuto sa 3 kabaso nga tubig.

Dosis:

13 edad pataas – 1 ka baso 3x *a day* pagkatapos kaon kag antis matulog

7-12 edad- 1/2 sa baso 3x *a day* pagkatapos kaon kag antis matulog

2-6 edad- 1/4 sa baso 3x *a day* pagkatapos kaon kag antis matulog

Lapsag- 1 kutsara 3x *a day* pagkatapos kaon kag antis matulog

Proseso sa paghimo sang oresol (para sa lupot)

• takos sang kalamay (pwede puti ukon brown) – 6 ka kutsareta

•Takos sang asin – 1/2 sa kutsareta

• Ibutang sa isa ka litro nga pinabukalan nga tubig.

Paagi sa pagbulong:

• Hilanat - paimnon damo tubig, paimnon duga sang prutas para vitamin C ukon sabaw sa utan, pirme sibinan kag ilisan ang bayo.

• Ubo, sip-on - painumon damo tubig ukon duga sang prutas, kon sakit ang tutunlan maglimog-mog sang alabaab nga tubig 3x *a day*, kon pin-ot ang ilong, pahakloon sang alisngaw nga may asin.

• Lupot - painumon sang damo oresol, pwede man tubig sang lubi, pakauonon sang lugaw agud dali matunawan, paliguan adlaw-adlaw, pahigupon sang sabaw sang isda ukon utan.

• *Asthma* - pahigdaon nga taas ang ulo kay sa tiil, paimnon damo tubig, pahanggabon sang alisngaw, pakaunon prutas vitamin C ukon utan.

Mga acupuncture points para bulig sa pasyente:

Hilanat, ubo kag sip-on - *K 2, K 3, ST 36, ST 40, ST 41, LI 4, LI 11 kag immune symtem. GB 20, Tayang,yintang. Lu 7, Lu 9*

Lupot - *ST 36, ST 41 LI 4, LI 11 kag immune system. Liver 3. Kon grabe ang lupot, idugang ang Spleen 6, kon grabe ang pagpalanuka, dugangan sang Pericardium 6*

Asthma - *Lu 7, Lu 9; Spleen 6; K 2, K 3, K 27, ST 36, LI 11, LI 4 kag immune system, Percardium 6, Heart 7, Tayang, yintang, GB 20, ST 36, Liver 3*

Paagi sa paglikaw:

• Pirme mag *mask* ukon tabunan sang tela ang baba.

• Pabukalan sang maayo ang tubig nga gamiton sa pagluto ukon imnon.

• Kinahanglan pirme maligo kag imintenar ang katinlo sa palibot.

• Kon may *asthma* likawan ang kontra nga pagkaon, mag mask pirme agud indi makahaklo sang baho ukon abo, likawan ang sobra nga sigarilyo, amo man ang pag-inom sang makahulobog nga ilimnon, likawan man ang sobra nga pagtrabaho.

Kon magdugay na ang ginabatyag nga sakit sang pasyente, pinakamaayo nga mapa-tsek-up na ukon madala sa hospital ini agud maagapan gilayon kag mahatagan sang nagakaigo nga bulong. AP

Para kay kasamang LJ

ni Ka Yumie

Ngayon ang araw ng iyong
kapanganakan
Kaakibat mo ang pag-asa at kalayaan
Nilikha mo ang bagong daan
At walang hadlang na di malalagusan

Ikaw ang binhi ng buhay
Mahaba man ang daan na iyong
nilalakbay
At sa taglay mong pangarap
Ang bukas ay naghihintay

Narito ang bulaklak na iginuhit ko
Sana ay magustuhan mo
Ito ay simpleng regalo
Sa isang tulad kong
lubos na humahanga sa‘yo

Kasama, kahit di man tayo nagkakilala
Ako’y lubos na humahanga
Sa iyong ibinahaging kabutihan at
pagmamahal sa masa
Ako ang iyong number 1 fan na
kasama!!! AP

Para sa ika-90 nga kaadlawan ni Kaupod LJ

ni Ka Aryan kag Ka Anar

Kaalam kag kaisog... ikaw nangin bantugon,
Layo man tuod apang sa amon lig-on nga inspirasyon
Ang imo nga amot napatik na sa maragtas sang aton rebolusyon

Kon amon balikan ang mga pahina sang kasaysayan...

Lamhad pa ang inaway banwa sang aton isla sang ikaw ang nagpakigbahin sini
Oh isla sang Negros, mapasalamaton nga nagbun-ag sa kaangay mo nga rebolusyonaryo nga wala duhaduha nagtahan sang kabuhi
Upod sa mga mangunguma, mamumugon sa uma, estudyante kag mga tawong simbahan katulad mo nagpasad sa pundasyon
Indi nangin sablag ang tuman ka mapintas nga reaksyon sining panahon
Este, Weste, Norte halin sa bukid sang Cadiz hasta sa Sur nga bahin sang isla, sa imo paninguha naglapnag ang inaway banwa

Bitbit ang diwang Marxista nga kon sa diin man madasma, didto man magbangon, manadlong kag liwat magsulong...

Indi namon bisan san-o pagbuhian, pagkalipatan
Nga ikaw nangin haligi sang rebolusyonaryo nga inagihan
Sa isla sang Negros, bantayog mo amon pagatukoron
Pandayon ang monyumento sang rebolusyonaryong optimismo kag determinasyon
Indi gid ini matay-og sang reaksyon
Reaksyonaryong DKB-AMD nagakaugot man, humalin pa sa mga Benedicto tubtob sa mga Lacson nga sakon
Apang pumuluyo kag kami nga mga sumulunod permi nagadumdom
Sa mga leksyon sang imo inagihan
Yari kami nga magasugpon sa imo ginsuguran
Olikdan namon ang mga nakaligad agud mangin tayuyon ang mga tahas kag bwas damlag mangin masanag
Nan, indi ka magkabalaka, ipahamtang ang kaugalingon......

Yari kami nga magpadayon....Magsulong!

Kaupod Louie, dumduma lang gid permi
Adlaw ikaw para sa amon, sining tion sang kadulom nga dulot sang tampalasan nga reaksyon!!!

Mabuhay ka, Kaupod Louie! sa imo ika-90 nga kaadlawan
Hinumdumi kanunay nga mahal kaayo ka namo, Kauban!!!